

ОБЩУВАНЕТО МЕЖДУ ПРЕПОДАВАТЕЛИ И СТУДЕНТИ – ОСНОВЕН ФАКТОР ЗА ЕФЕКТИВНО ОБУЧЕНИЕ

Тихомира Златанова, Цветелина Петрова-Готова, Румяна Янева
*Медицински университет – София, Факултет по обществено здраве, Катедра по
Икономика на здравеопазването, ул. „Бяло море” №8, София 1527, e-mail:
drzlatanova@abv.bg, tsveti_p@abv.bg, yaneva.1968@abv.bg*

COMMUNICATION BETWEEN TEACHERS AND STUDENTS - THE KEY FOR EFFECTIVE LEARNING

Tihomira Zlatanova, Tsvetelina Petrova-Gotova, Romyana Yaneva
*Medical University – Sofia, Bulgaria, Faculty of Public Health, Department of Health Economics,
1527 Sofia, Bialo more 8 str., e-mail: drzlatanova@abv.bg, tsveti_p@abv.bg, yaneva.1968@abv.bg*

ABSTRACT

The problem of pedagogical communication is essential and topical, and therefore occupies an important place in the study of a number of authors. It is a key mechanism to optimize the learning process.

The purpose of this article is to analyze the results of a survey conducted among the students of the Faculty of Public Health at the Medical University - Sofia, concerning their views on communication between teachers and students - how it is effective and fully. For this purpose is studied the opinion of 95 students regarding the discipline Health Economics.

The effective communication between teacher - student, leads to the development of positive interpersonal relationships, increases student motivation and enhances their pursuit of improvement and professional development.

Key words: communication, teacher, student, effective teaching.

Човешкото общество е немислимо без общуването. Без него е невъзможно пълноценното формиране не само на отделните психични свойства, но и на човешката личност като цяло. Общуването е съвкупност от връзки и взаимовлияния между хората в процеса на съвместната им дейност.

Проблемът за педагогическото общуване е изключително важен и актуален, поради което заема значително място в изследванията на редица автори. Той е основен механизъм за оптимизиране на процеса на обучение.

Взаимоотношенията между преподавател-студент, професионално-педагогическата подготовка и личностните качества на преподавателя имат основна роля при желанието за изучаване на определена дисциплина.

Мярка за ефективността на общуването е степента на съответствие между това, което едната страна иска да съобщи и това, което другата е разбрала. Това означава, че ефективното общуване е това, при което има минимален брой различия. Такъв тип общуване води до засилване на взаимното разбирателство между двете страни. За да се достигне до такъв начин на общуване трябва да се знае какво мисли и какво иска да ни предаде човека срещу нас.

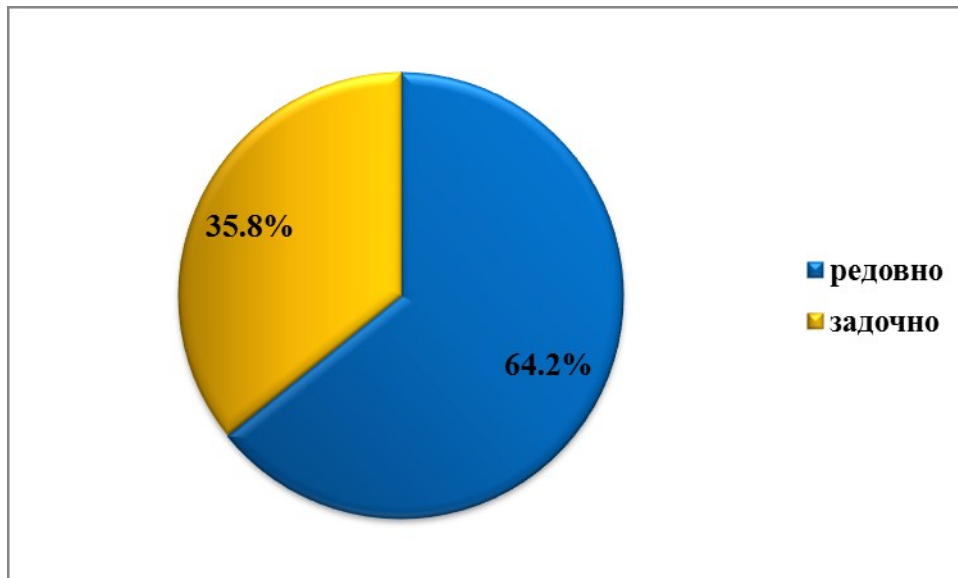
Целта на настоящата статия е да анализира получените резултати от проведено анкетно проучване сред студентите от Факултета по обществено здраве при Медицински университет - София, свързано с тяхното мнение относно общуването между преподаватели – студенти – до колко то е ефективно и пълноценно.

За събиране на първичната информация са анкетирани анонимно 95 студенти бакалаври от специалностите „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ и „Управление на здравните

грижи“ през месеците януари и юни 2013 година. Количествените анализи са правени със статистически пакет приложни програми – SPSS, като начина на интерпретация е съобразен с теоретичния материал адаптиран към пакета програми.

Средната възраст на анкетираниите студенти е 33,18 години. От взелите участие в проучването 81,1% са жени, а 18,9% - мъже. Разпределението на студентите по форми на обучение е както следва:

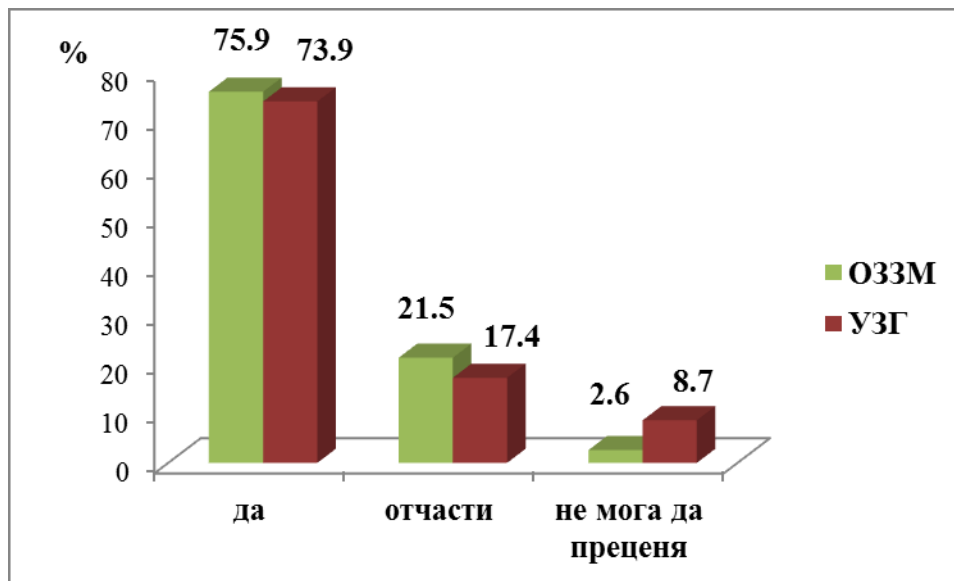
Фигура 1. Разпределение на студентите по форма на обучение

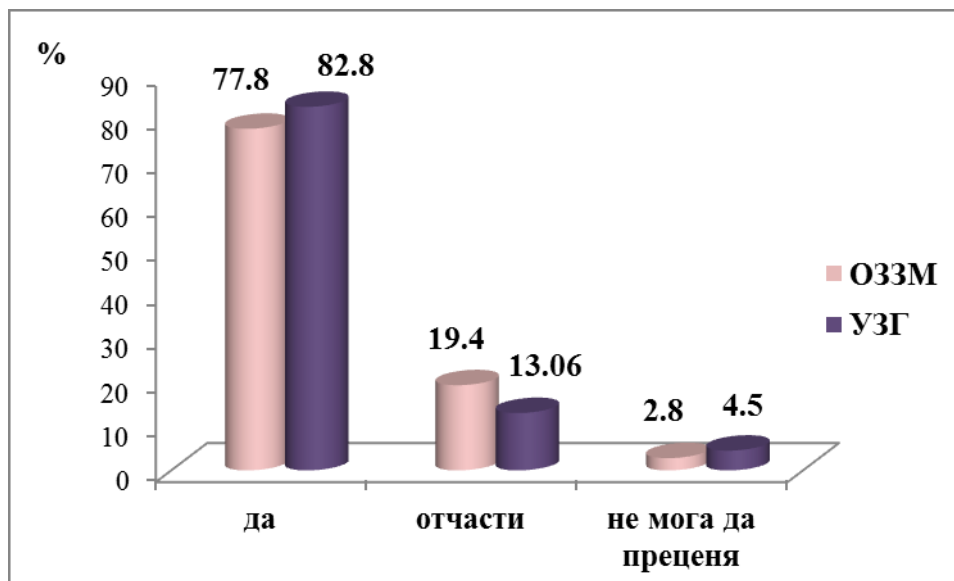
Педагогическото общуване и педагогическото взаимодействие са най-важните фактори за осъществяване на целта и задачите на обучението. Особено важно значение има стилът на педагогическо общуване, който е индивидуален и в голяма степен зависи от една страна от подготовката и знанията, които притежава преподавателя, а от друга - от авторитета, който изгражда сред своите студенти. Неговото поведение има съществено значение за образованието и възпитанието им. От авторитетът му до голяма степен зависи мотивацията и успеваемостта им. Добрият педагог знае, че има възможността да мотивира студентите си и да ги научи да харесват предмета му.

Поради тази причина се поинтересувахме смятат ли студентите, че съществува ефективно общуване между тях и хабилитираните (доценти и професори)/нехабилитираните преподаватели (асистенти) в процеса на обучението по „Икономика на здравеопазването“ (Фигура 2 и Фигура 3).

Фигура 2. Мнение на студентите относно това дали общуването между тях и хабилитираните преподаватели по „Икономика на здравеопазването“ е ефективно

Фигура 3. Мнение на студентите относно това дали общуването между тях и нехабилитираните преподаватели по „Икономика на здравеопазването“ е ефективно

Резултатите показват, че по-голямата част от анкетираните и от двете специалности са на мнение, че е налице пълноценно и ефективно общуване между тях и хабилитираните преподаватели – 75.9% от специалността „Обществено здраве и здравен мениджмънт“ и 73.9% от специалността „Управление на здравните грижи“ (Фигура 2). Аналогично е и мнението им по отношение на нехабилитираните преподаватели – според 77.8% от студентите OЗЗМ и 82.8% от УЗГ са на мнение, че общуването им с асистентите е ефективно (Фигура 3). Това показва, че преподавателите по „Икономика на здравеопазването“ успяват да заинтригуват и да привлекат интереса на своите студенти с начина, по който поднасят учебния материал. Те се стараят той да е достъпен, тъй като ефектът от учебния процес се

измерва с постиженията на студентите, но се определя от качествата на преподавателите и на студентите и способността им да комуникират помежду си.

Има много фактори, които влияят върху процеса на учене на студентите. В университетското образование ефективното преподаване и общуване са основен елемент на обучението.

Въпреки сравнително ниския дял на студентите, които смятат, че общуването между тях и преподавателите по „Икономика на здравеопазването“ е „отчасти“ ефективно, решихме да ги попитаме какво ги кара да мислят така и кое според тях ограничава пълноценното общуване. Получените отговори са представени на Таблица 1:

Таблица 1. Причини, ограничаващи пълноценното общуване между преподаватели и студенти

Причини	%
броят на студентите	7.4
формите на обучение	16.8
методите на обучение	12.5
незаинтересованост от страна на студентите	35.8
липсата на качества при преподавателите	1.1
липсата на време	25.3
липсата на контакти в извънучебно време	1.1

Основната причина, която е посочена е незаинтересованост от страна на студентите – 35.8%. Това е една сериозна бариера, пред която са изправени преподавателите по Икономика на здравеопазването. С помощта на ефективна комуникация те трябва да се опитат да убедят студентите, че това е основна дисциплина, която ще допринесе за изграждането им като здравни професионалисти и чрез различни методи на обучение да развият креативно мислене у тях.

Липсата на време е вторият основен фактор, ограничаващ пълноценното общуване между преподаватели и студенти – 25.3%. Тя се изтъква най-вече сред студентите задочно обучение, тъй като при тях часовете са по-малко, взима се много материал, върху който е трудно да се дискутира поради това, че е необходимо време да се вникне в неговата същност и да бъде разбран. Вероятно за в бъдеще ще е необходимо тези часове да бъдат коригирани.

На следващо място като трудности, които възпрепятстват ефективното общуване са посочени формите и методите на обучение – съответно 16.8% и 12.5%. Преподавателите от Катедрата ще трябва да се заемат с трудната задача да променят някои от тях и да заложат на по-разнообразни методи като мозъчна атака, разработка на изследователски проекти, ролеви игри, симулации и др. Т.е. методи, които стимулират вниманието, знанието и паметта на студентите. Това е начин за развиване на умения за критично мислене. Необходимо е студентите да имат възможност за постоянно обсъждане, изразяване на собствени мнения, идеи и становища. Постоянната им ангажираност в проблема, преживяването му, възможността за обратна връзка, в която именно се изразява и ефективната комуникация ще им позволи да градят стратегии за разрешаване на дадени проблеми, но и за поведение.

На базата на направеното проучване и анализа на резултатите може да направим следното заключение:

- Ефективното общуване между преподавател-студент, води до развитие на позитивни междуличностни отношения, повишава мотивацията на студентите и засилва стремежа им към усъвършенстване и професионално развитие.
- Преподавателите по Икономика на здравеопазването поемат отговорната задача да повлияят и спомогнат за формирането на съвременния професионален и личностен облик на бъдещия здравен специалист. Като основна фигура в процеса на обучение те насърчават, провокират и мотивират формирането и усъвършенстването не само на основните задачи, категории, проблеми, инструменти и методи на общата икономическа наука и нейното приложение в здравеопазването, но и на комуникативните умения на студентите.
- Анализът на резултатите от изследването е основание да се направи извода, че за формирането и усъвършенстването на комуникативните умения на студентите по Икономика на здравеопазването от изключително важно значение са:
 - ✓ високия професионализъм на преподавателя и неговото желание да предаде знания, умения и опита си;
 - ✓ професионално – личностните качества, възможности и поведение на преподавателя, тъй като личния пример е с изключително силно възпитателното въздействие;
 - ✓ уметото педагогическо ръководство на преподавателя, базирано на педагогическото творчество, правилният професионален избор на творчески подходи, методи и средства, оригиналността, вариантността, комбинативността.

Литература:

1. Атанасова З., Роля на преподавателя по здравни грижи за формирането на комуникативни умения при подготовката на студентите, International Science conference 4th - 5th June 2009, Stara Zagora, BULGARIA "Economics and Society development on the Base of Knowledge", Volume II, с. 52-56.
2. Русинова Е., За някои възгледи върху комуникативната компетентност и общуването, Научни трудове на Русенския университет, 2008, том 47, серия 5.2.
3. Тодорина, Д. Култура на педагогическото общуване, Благоевград, 2005. - Характеристика на педагогическото общуване.
4. Янева, Р., 2010, Академичната мотивация на студентите от Факултета по обществено здраве към МУ - София за изучаването на дисциплината „Икономика на здравеопазването”, в сб. Съвременното обучение между теорията и практиката, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, С., 119-124 с.
5. <http://u4ebnimateriali.blog.bg/drugi/2013/05/06/obshtuvaneto-kato-vzaimodeistvie-mejdu-horata>